

Budjetin lähetekeskustelu 18.9.2018
Valtiovarainministeri Petteri Orpo
Julkaisuvapaa 18.9.2018 klo 12.00
Muutokset puhuttaessa

Arvoisa puhemies,

Hallitus on tehnyt ensi vuodelle talousarvioesityksen, jota esittelen teille enemmän kuin mielelläni. Sen voi esitellä perkaamalla miljardeja ja miljoonia. Mutta sen voi esitellä myös kertomuksena valinnoista. Niistä, joita olemme tehneet, jotta Suomi olisi hyvä paikka asua ja elää – tulevaisuudessakin.

Suomalaisen hyvinvoinnin puolustajat ovat niitä, jotka pitävät taloudesta huolta. Hyvinvointia riittää huomiselle vain, jos talous on kestäväällä pohjalla. Siksi olemme tehneet vastuullisen budjetin.

Haluamme, että Suomessa ihmiset kokevat, että tässä maassa saa tehdä. Saa yrittää ja menestyä. Saa epäonnistua – jaloilleen autetaan. Saa apua, jos sitä tarvitsee. Saa mahdollisuuksia. Siksi olemme tehneet budjetin, joka tukee työllisyyttä ja tasa-arvoa ja vähentää eriarvoisuutta.

Tämän vaalikauden suurin onnistuminen on ollut, että niin moni suomalainen on päässyt töihin. Kolmen vuoden aikana yli 110 000 ihmistä on saanut työpaikan. Työ on iso asia ihmiselle itselleen. Kun isä tai äiti ehkä pitkään yrittämisen jälkeen saa töitä – se on hurjan tärkeä asia sille koko perheelle.

Samalla kannan edelleen huolta heistä, jotka eivät ole vielä saaneet töitä. Näitä suomalaisia on edelleen 260 tuhatta. Työtä vailla olevat ja avoimet työpaikat eivät löydä toisiaan. Ympäri Suomen on yrityksiä, joissa työ vain odottaa tekijäänsä. Suomessa jää valtava määrä työtä tekemättä jokainen viikko, jokainen päivä ja jokainen tunti.

Työttömyys on suurin köyhyyden aiheuttaja. Siksi pureudumme siihen, miten saamme työn ja tekijät kohtaamaan. Ja miten autamme heitä, joiden on kaikkein vaikein päästä työn syrjään kiinni.

Köyhyys ei Suomesta poistu, ellei mahdollisimman moni saa elättää itseään omalla työllään. Vain suomalaisten oma ahkeruus voi poistaa köyhyyden. Sitä ei tee yksikään puolue eikä poliitikko. Meidän tehtävämme on poistaa esteet ahkeruuden ja kekseliäisyyden tieltä.

Nyt esimerkiksi lisäämme ja helpotamme palkkatuen käyttöä yrityksissä, jotta pitkään työttömänä olleet ja osatyökykyiset työllistyisivät nykyistä paremmin. Lisäämme räätälöityä tukea pitkään työttöminä olleille. Helpotamme lyhytkestoisen työn vastaanottamista. Tuemme työn perässä muuttamista. Vauhditamme maahanmuuttajien työllistymistä.

Haluamme, että Suomessa on hyvä rakentaa tulevaisuutta. Siksi olemme tehneet budjetin, joka vahvistaa kasvua ja osaamista.

Maailmanlaajuisessa kilpailussa Suomi pärjää vain osaamisella. Tarvitsemme laadukasta tutkimusta, uusia ideoita ja kykyä skaalata ja kaupallistaa niitä.

Tarvitsemme kansainvälisiä verkostoja ja yhä reippaampaa myyntiotetta, jotta tuotteemme menestyvät maailmalla. Siksi lisäämme pysyvästi tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden rahoitusta noin 112 miljoonalla eurolla.

Haluamme, että Suomi on tulevaisuudessakin maa, jossa ihmiset kokevat olonsa turvalliseksi. Siksi esimerkiksi pidämme huolta, että poliisien määrä säilyy 7200:ssa ja harvaan asutuille alueille palkataan lisää poliiseja.

Ympäristön puhtaus, luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen hillintä ovat meidän kaikkien vastuulla. Moni koki kesällä omakohtaisesti, mistä on kysymys. Helteinen kesä teki mökkivesistä uimakelvottomia. Kuivuus vei viljelijöiltä sadon, purojen uomat kuivuivat. Monet kodit kuumenivat läkähdyttäväksi, tuulettimet loppuivat kaupoista.

Tässäkin budjetissa teemme valintoja yhteisen ympäristömme hyväksi. Yksi kipeimmin toimia vaativista vesistä on Itämeri. Aloitimme kolmivuotisen ohjelman, jolla vähennämme Itämeren ravinnekuormitusta. Tutkimusalue Aranda on uusittu, nyt lisäämme sen käyttöä. On vaikea nähdä, että tämän ohjelman jatkamisesta tulisi tulevina vuosina kiistaa.

Arvostamme suomalaista, lähellä tuotettua ruokaa. On selvää, että autamme ennätyskuivasta kesästä kärsinyttä suomalaista ruoantuottajaa.

Olen iloinen siitä, että Suomi oli ensimmäisiä maita maailmassa, joka on sisällyttänyt kestävä kehityksen osaksi valtion budjettia. Suomen esimerkki on herättänyt kiinnostusta myös kansainvälisesti. Otimme kestävä kehityksen budjetoinnin viime vuonna ensimmäistä kertaa mukaan valtion budjettiin, nyt laajennamme sitä. Budjetin pääluokissa käydään läpi määrärahojen yhteydet kestäväan kehitykseen ja muun muassa siihen, miten eri määrärahat edistävät hiilineutraalin ja resurssiviisaan Suomen tavoitteita. Haluamme, että kestävä kehityksen periaatteet ohjaavat jatkossa vahvemmin koko valtion budjetin laadintaa.

Arvoisa puhemies,

Verotuksen rakenne on yksi keskeisimpiä keinoja ohjata yhteiskunnallista kehitystä. Meidän viestimme suomalaisille on, että Suomessa paitsi saa myös kannattaa tehdä työtä. Siksi tässäkään budjetissa kenenkään työn verotus ei kiristy.

Palkansaajien ja myös eläkeläisten verotus pysyy lähes ennallaan ensi vuonna. Verotusta kevennetään 130 miljoonalla eurolla. Eniten kevenee pieni- ja keskituloisten verotus. Eläkkeensaajien ostovoiman turvaamiseksi eläkeläisten verotusta kevennetään 30 miljoonalla.

Väite, että tämän hallituksen veropolitiikka olisi suosinut suurituloisia on väärä. Veropolitiikan suurin hyötyjä on ollut pieni- ja keskituloiset palkansaajat. Työn verotusta on kevennetty yhteensä 1,4 miljardilla.

Tuloverotuksen keventäminen on kannanotto: Työn tekemistä arvostetaan. Se on myös viesti, että ihmisten kuuluu saada itse päättää rehellisesti hankkimiensa rahojen käytöstä. Ne ovat ihmisten rahoja, eivät valtion.

Työ ja yrittäminen sekä säästäminen ja sijoittaminen ovat hyödyllistä ja hyvinvointia luovaa toimintaa. Sellaista haluamme verottaa vähemmän. Mieluummin verotamme sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa ja menetyksiä hyvinvoinnille. Sen vuoksi esimerkiksi turpeen käyttöä ja tupakkaa verotetaan jatkossa entistä tiukemmin.

Esittämämme piensijoittajan osakesäästötili on pitkään aikaan ensimmäinen uudistus, joka parantaa tavallisen piensijoittajan asemaa. Kyse ei ole pienestä porukasta: Suomessa on jo yli 800 000 ihmistä, jotka omistavat osakkeita. Tili avaa tavallisille suomalaisille kannustavan väylän pikkuhiljaa kerryttää vaurautta oman talouden turvaksi.

Arvoisat kuulijat,

Menetimme vuosia finanssikriisin ja sitä seuranneen talouden alhon vuoksi. Vasta tänä vuonna saavutimme BKT:n tasolla mitattuna finanssikriisiä edeltäneen ajan. Nyt Suomi käy täysillä, yritykset palkkaavat väkeä, tilauskirjat pullistelevat, vienti vetää.

Kun tämä hallitus aloitti, valtio otti velkaa yli 6 miljardia euroa. Olemme saaneet velkaantumiseen taittumaan. Kun nyt pidämme kiinni tästä vastuullisesta talouden linjasta ja tuemme sitä, että yhä useampi suomalainen löytää töitä, on mahdollista, että vuonna 2020 teemme tasapainossa olevan budjetin. Vuodesta 2015 vuoteen 2019 julkisen talouden rahoitusasema on vahvistumassa yli 5,5 miljardilla eurolla.

Oppositiosta on mollattu, että tämä ei olisi tulevaisuusbudjetti. Olen täysin eri mieltä. Isompaa tulevaisuustekoa ei ole kuin se, että saamme velaksi elämisen loppumaan. Että lakkaamme elämästä kädet syvällä lastemme taskuissa. Ensi vuonna valtion velanotto pienenee 1,4 miljardiin. Valtiovarainministeriön perjantaina julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan julkinen talous on tasapainossa jo ensi vuonna.

Suomi elää tänä vuonna noususuhdanteen huippua. Taloutemme kasvaa kolmen prosentin vauhtia. Edessämme on kuitenkin vaatimattomamman kasvun aika, ensi vuonna talouskasvu hidastuu jo alle kahden prosentin. Väestömme vanhenee.

Pitkän aikavälin ensimmäinen päivä on tänään. Olemme nyt kolmisen vuotta tehneet töitä ja valaneet perustaa, jolle tämä maa ja sen ihmiset voivat rakentaa hyvää elämää tulevina vuosina ja vuosikymmeninä.

Tämä budjetti vahvistaa perustaa edelleen – ja näytöt puhuvat puolestaan. Me emme tarvitse holtittomia lupauksia. Me tarvitsemme varautumista pahan päivän varalle, että lähestyvät, huonommat ajat, pärjätään Suomena, yhdessä. Ja sitä me tällä budjetilla teemme.